

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Andreu Martín a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/andreu-martin> >

Andreu Martín

Andreu Martín, el jugador compulsiu Àlex Martín Escribà

Escriptor de novel·la negra nascut a Barcelona el 1949

“Escriure gènere significa jugar, és a dir, acceptar una literatura que té unes regles pròpies, una complicitat amb el lector, i que manté una comunicació”. Amb aquestes paraules podríem definir la carrera novel·lística d’Andreu Martín, que porta ja trenta anys oferint-nos històries de “lladres i serenos” i ha esdevingut l’escriptor més polivalent i prolífic que ha tingut la novel·la negra al nostre país. A hores d’ara són ja gairebé un centenar de novel·les publicades, en les quals ha tocat tot tipus de gèneres i subgèneres –policíac, negre, fantàstic, eròtic–, que l’han convertit en tot un clàssic i un referent, en un home que pot jugar en qualsevol posició, que és capaç d’escriure en català i en castellà, i que toca totes les variants que es proposi amb un mestratge difícil d’igualar.

Si ens centrem estrictament en la seva vessant literària –darrere quedarien estudis de psicologia; guions de còmic, cinema i televisió; multitud de pròlegs; estudis del gènere; textos teatrals; direcció de col·leccions; escriptura de parides; col·laboracions en revistes (*Cambio 16*, *Tiempo* i *Gimlet*)– la seva obra resultaria pràcticament inclassificable per la quantitat de temàtiques i de personatges emprats al llarg dels trenta anys que duu en aquest ofici. I és que l’Andreu ha abordat la novel·la policíaca des de tots els angles i temàtiques possibles: des de la violència explícita i implícita i la venjança desafortunada a *Pròtesi*; a fenòmens paranormals i personatges bojós a *Història de mort*; la denúncia de tràfic il·legal d’immigrants a *Muts i a la gàbia*; l’agressivitat, els conflictes mentals, el terror i la sexualitat desequilibrada a *Si és no és*; la fatalitat dels personatges que no poden canviar el seu destí a *Barcelona negra* o *Zero a l’esquerra*; la trepidant història real de màfies i corrupcions polítiques a *Barcelona Connection* i *Societat Negra*; el món de la droga, del joc i de la violència a *Jesús a l’infern*; la xarxa de les sectes a *Per l’amor de Déu*; el revisionisme històric a *Barcelona tràgica* o *Cabaret Pompeya*; el procediment policíac rural replet de personatges a *Jutge i part*; la prostitució i el rostre del psicòpata a *L’home que tenia raor*; la crònica social del passat recent amb la imatge del franquisme, la llei de premsa i el món estudiantil a *Veritats a mitges*; assassins fascinants enfocats des de l’òptica del mal i de la violència a *Bellisimes persones*, o històries d’atracadors a *Cop a la virreina*. Totes aquestes obres completen un recorregut ben heterogeni i diversificat.

Ara bé, dins el corpus cal destacar un seguit de característiques comunes en la seva obra. En primer lloc, l’adopció dels personatges des de tots els punts de vista. Segons conta l’Andreu, “la utilització d’un mateix detectiu hauria restat versemblança a les meves novel·les i, a més, hagués estat una limitació de fronteres que em privaria del plaer d’innovar i de divertir-me”. A més, afegia que molts dels seus personatges principals “també podien morir de la mateixa manera que ho feien els altres”. Amb aquestes idees, doncs, trenca amb la viabilitat d’emprar sempre un mateix detectiu en sèrie. Aquest tret, com veiem, li dona un estil particular que l’autor utilitza amb l’objectiu d’incrementar la versemblança de les seves històries. Encara més: més enllà de la utilització d’un personatge lligat a la persecució del crim, els protagonistes de l’Andreu pertanyen a diferents càrrecs i extraccions socials. És a dir, tant es pot narrar la història des del punt de vista del detectiu, malfactor o criminal,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Andreu Martín a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/andreu-martin> >

com des del de la víctima. Des de representants dels cossos de seguretat (com són els casos de l'inspector Huertas, policia incorruptible, tossut i idealista, o la parella del comissari Redondo i l'inspector Juárez), fins a detectius privats com l'Àlex Barcelona, més conegut com "El Barna", o investigadors ocasionals com el gitano Julio Izquierdo, passant per guardes jurats amb antecedents penals, narcotraficants, jutges corruptes, periodistes, psiquiatres que adquireixen altres personalitats, fotògrafs, delinqüents de poca i molta mena o assassins en sèrie, entre una llarga llista. Molts tenen sempre un element en comú: el temor a les seves vides, a la riquesa, a la pobresa, que els situa sempre entre el bé i el mal.

I del joc precisament en parlàvem a l'inici com un dels plats forts de la narrativa de Martín. Com afirma molt bé l'autor, "el concepte de joc és essencial per entendre la meua obra. A més, jugar amb algú a alguna cosa comporta conèixer i respectar unes regles que exigeixen imaginació i intel·ligència i que suposen un desafiament".

Un tercera característica de les seves obres és l'habilitat amb què descriu la violència i els ambients de la marginalitat. L'escriptor ho transmet amb una clarividència esbalaïdora. En efecte, la violència és un dels elements que més destaquen en les seves novel·les amb l'experiència destructiva de cada un dels personatges. Potser aquest factor és un lligam part de la seva formació, entre l'escriptor que escriu i el psicòleg que pensa. Però anem molt més enllà: la violència reflecteix un fet que és una conseqüència real del món on ens ha tocat viure, i que, per tant, torna a ser un element ben lligat amb la realitat que ens envolta.

Per fi arribem a l'espai, on Barcelona hi és quasi sempre present, amb una voluntat palesa de fer una crònica social i històrica de la seva ciutat natal. La importància donada als suburbis, en aquest sentit, fa que la crònica barcelonina en les seves novel·les navegui per una àmplia gamma de colors de la societat catalana contemporània. L'autor se situa amb destresa dins els barris alts, i, sobretot en ambients marginals que afavoreixen l'aparició de la delinqüència, i retrata amb minuciositat, pinzellades mínimes i destres, els llocs i les formes de vida d'aquests grups socials apareguts en entorns poc afavorits econòmicament. Carrers sense asfaltar, nuclis semixabolístics, perifèria de la ciutat, erms i descampats plens de deixalles, abunden en els ambients presentats per l'autor, que es converteixen en una mena de "marc urbà aterridor".

Tot això és adobat amb certes dosis d'humor, varietat de punts de vista de narradors i pluralitats de veus fins a assenyalar un altre dels punts clau de la seva narrativa: la capacitat de documentació que permet una credibilitat absoluta de cada personatge i de cada tema que exposa. En aquest sentit, la documentació exhaustiva i rigorosa que recopila i presenta en cada una de les novel·les és una mostra del seu grau d'implicació en tot allò que fa.

El seu gust pel joc l'ha dut a obrir també algunes sèries quasi sempre a quatre mans. A part de la sèrie Wendy en solitari, qui més ha "patit" els treballs conjunts amb ell ha estat Jaume Ribera amb la sèrie Flanagan, nascuda a principis de la dècada dels noranta, que ultrapassa ja la desena de publicacions i que s'ha convertit en un dels detectius més famosos de tots els temps. Tots dos plegats han encetat també la sèrie d'Àngel Esquius, que compta fins avui amb tres aparicions. Exitós també ha estat el duet amb la trilogia de blues –editada juntament amb un CD musical de Dani Nel·lo. També s'han de destacar els treballs compartits amb Carles Quílez, Verónica Vila-Sanjuán o Juanjo Sarto.

Tot aquest llistat queda completat per l'excel·lent tasca d'orador, divulgador i estudiós del gènere. En els seus articles teòrics, Martín ha dedicat nombroses línees a analitzar la situació del gènere, definir

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Andreu Martín a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/andreu-martin> >

nomenclatures i intentar explicar al públic que la novel·la policíaca deriva de la novel·la negra i que els seus orígens no estan precisament en novel·les com *Èdip Rei*, *Hamlet* o *La Bíblia*.

Darrere de tot aquest llegat, resten nombrosos premis literaris, centenars de traduccions a nombroses llengües i adaptacions cinematogràfiques. Així doncs, no pretenem parlar de la quantitat –que és immensa–, sinó que allò que volem posar en solfa és la qualitat dels seus escrits. Perquè es pot tenir una bona història però cal saber explicar-la. I l'Andreu, i tant, que en sap.

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Hiperenciclopèdia

<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0040727.xml>

 WEB: A la Viquipèdia

Biografia, obra i enllaços sobre l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Andreu_Mart%C3%ADn_i_Farrero

 WEB: Fitxa al "Qui és qui a les lletres catalanes"

<http://lletrescatalanes.cat/ca/index-d-autors/item/martin-farrero-andreu>

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search~S13*cat?/aMart{u00ED}n%2C+Andreu/amartin+andreu/1%2C2%2C374%2CB/exact&FF=amartin+andreu+1949&1%2C346%2C/indexsort=-

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://cbueg-mt.iii.com/iii/encore/search/C__SMart%C3%ADn%2C%20Andreu__Orightresult__U1?lang=cat&suite=def

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C__SAndreu%20Mart%C3%ADn__Orightresult__U1?lang=cat&suite=pearl

 WEB: Articles de l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Mart%C3%ADn%2C+Andreu&f=author&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Mart%C3%ADn%2C+Andreu&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

 WEB: Andreu Martín, a WorldCat

Informació bibliogràfica a la xarxa de biblioteques gestionada per l'OCLC (Online Computer Library Center, Inc.).

http://www.worldcat.org/search?q=%22andreu+mart%C3%ADn%22&qt=results_page

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Andreu Martín a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/andreu-martin> >

Tast de textos

Text

 PDF: De tot cor

Les primeres pàgines de la novel·la, al web d'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/pdfs/Fragments/DeTotCor.pdf

 PDF: Wendy ataca

Els quatre primers capítols de la novel·la, al web d'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/pdfs/Fragments/WendyAtaca.pdf

 PDF: Wendy i l'enemic invisible

Els dos primers capítols de la novel·la, al web d'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/pdfs/Fragments/Wendyilenemic.pdf

 WEB: Martín a Google Books

<http://www.google.es/search?q=inauthor%3A%22andreu+mart%C3%ADn%22&btnG=Cerca+llibres&tbm=bks&tbo=1&hl=ca>

 WEB: Martín a WorldCat

http://www.worldcat.org/search?qt=worldcat_org_all&q=Andreu+Mart%C3%ADn

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Pàgina de l'AELC

Biografia, publicacions i altres materials.

<http://www.escriptors.cat/autors/martina/>

 WEB: L'autor al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, enllaços i transcripció d'articles sobre Andreu Martín.

http://www.ducros.cat/corpus/index.php?command=show_news&news_id=1518

 WEB: Pel forat de la Història

Ressenya de Joan de Dios Monterde sobre *Cabaret Pompeya*. A *El País* (15/12/2011).

http://elpais.com/diario/2011/12/15/quadernval/1323988209_850215.html

 PDF: Retrat d'Andreu Martín

Volum de la sèrie Retrats dedicat a l'autor. Inclou diversos estudis sobre la seva obra i una àmplia selecció bibliogràfica. A cura de Jaume Ribera (AELC, 2004).

<http://www.escriptors.cat/files/Retrat6.pdf>

 PDF: Un vampir molt selectiu

Noèlia Garcia ressenya *Corpus delicti*. A *l'Avui. Cultura* (05/12/2002).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av04820.pdf>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Andreu Martín a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/andreu-martin> >

Diversos

 WEB: 'Escrib gràcies a Vázquez Montalbán'

Entrevista a Andreu Martín a *El País* (03/02/2011).

http://elpais.com/diario/2011/02/03/quaderncat/1296698187_850215.html

 PDF: 'Som feliços, lluminosos i gastrònoms'

L'entrevista inclou una notícia biogràfica de l'escriptor i un inventari de les traduccions de les seves obres. A *l'Avui* (28/06/2007).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av07368.pdf>

Propostes didàctiques

Recursos

 PDF: Propostes didàctiques sobre *La nit que Wendy va aprendre a volar*

Al web d'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/proppdidac/12/12080.pdf

 PDF: Propostes didàctiques sobre *Wendy ataca*

Al web d'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/proppdidac/12/12089.pdf

 PDF: Propostes didàctiques sobre *Wendy i l'enemic invisible*

Al web de l'Edicions Bromera.

http://www.bromera.com/tl_files/pdfs/propostes/Wendyilenemicinvisible.pdf

 WEB: Proposta de lectura sobre *No demanis llobarro fora de temporada*

Propostes didàctiques elaborades per Conxita Lladó sobre la novel·la d'Andreu Martín i Jaume Ribera.

<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/llobarro/index.htm>

L'autor 2.0

A les xarxes

 WEB: Andreu Martín, a Twitter

[Tweets by AndreuM49](https://lletra.uoc.eduhttps://twitter.com/AndreuM49)

<https://lletra.uoc.eduhttps://twitter.com/AndreuM49>

 WEB: Andreu Martín, a Facebook

<https://lletra.uoc.eduhttps://www.facebook.com/AndreuMartinEscritor>